

MONITOR CHIŃSKI

WRZESIEŃ 2019

„Monitor Chiński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Chinach, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie Europy Środkowej oraz działania zagraniczne chińskich władz lokalnych w prowincji Syczuan. Monitor opracował dr Bartosz Kowalski – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHIŃSKI

WRZESIEŃ 2019

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

2 września: nowe Strefy Wolnego Handlu (SWH) w Chinach południowo-zachodnich. Nowe SWH otwarto w Junnannie i Guangxi, a kolejne 4 są obecnie budowane w Szantungu, Jiangsu, Hebei i Heilongjiangu; od 2013 r. w Chinach otwarto 18 nowych SWH.

4 września: Carrie Lam wycofuje się z ustawy ekstradycyjnej. Decyzję tę szefowa administracji Hongkongu uzasadniła chęcią „rozwiązania wszelkich obaw opinii publicznej” (zob. komentarz).

4 września: amerykańsko-chińskie rozmowy handlowe odbędą się w październiku. W rozmowie telefonicznej główny chiński negocjator Liu He oraz przedstawiciel ds. handlu Robert Lighthizer i sekretarz skarbu Steve Mnuchin uzgodnili kolejną rundę negocjacji na początek następnego miesiąca. Ich przygotowaniu służyły rozmowy na szczeblu wiceministrów przeprowadzone w Waszyngtonie (19-20 września), nazajutrz po których Chiny kupiły 600 tys. ton soi. Względy polityki wewnętrznej obu państw, a zwłaszcza kampanii prezydenckiej w USA wskazują, że do porozumienia – przynajmniej w ograniczonej formie – powinno dojść do końca roku. W „geście dobrej woli” i „zbliżających się obchodów 70-lecia ChRL” Donald Trump zapowiedział przesunięcie daty (z 1 na 15 października) nałożenia dodatkowych ceł na chińskie towary o wartości 250 mld USD. W zamian oczekuje zwiększenia przez Chiny importu amerykańskich produktów rolnych. Pekin już zapowiedział wyłączenie wieprzowiny i soi z grupy karnych ceł, chociaż to ustępstwa podyktowane problemami w zaopatrzeniu i wzrostem cen na rynku wewnętrznym.

5-20 września: Tajwan traci uznanie dyplomatyczne dwóch państw. W ciągu dwóch tygodni decyzję w sprawie zerwania stosunków dyplomatycznych z Tajpej na rzecz Pekinu podjęły najpierw Wyspy Salomona (w zamian za 730 mln USD pomocy), a następnie Kiribati. Decyzje te pokazują siłę dyplomacji

STANOWISKO POLSKI I RUMUNI W SPRAWIE 5G

We wrześniu Stany Zjednoczone opublikowały wspólną deklarację (z Polską) i oświadczenie (z Rumunią), które wskazują, że chińska firma zostanie ze względów bezpieczeństwa wykluczona z przetargów na budowę sieci 5G w tych krajach. Z drugiej strony, do zacieśniania wielopłaszczyznowych relacji z Chinami, w tym z Huawei, dążą Węgry oraz Serbia, której współpraca z Chinami wkroczyła w sferę obronności i bezpieczeństwa.

ekonomicznej Pekinu – od 2016 roku Tajwan stracił uznanie dyplomatyczne 6 państw, ich liczba spadła obecnie do 15.

16-18 września: premier Li Keqiang z wizytą Rosji. W czasie pobytu Li wziął wraz z Dmitrijem Miedwiediewem udział w 24. stałych konsultacjach szefów rządów Chin i Rosji oraz spotkał się z Władimirem Putinem. Nawiązując do postanowień czerwcowego szczytu Xi-Putin, szefowie obu rządów opowiedzieli się za wzmocnieniem współpracy na arenie międzynarodowej, gotowość do zwiększania koordynacji działań między Pasem i Szlakiem i Unią Eurazjatycką, dalszego zwiększenia obrotów handlowych (w 2018 roku wzrost o 27,1%), współpracy technologicznej, energetycznej i rolniczej. Chociaż Moskwa od kilku lat komunikuje Pekinowi swoje oczekiwania w kwestii inwestycji infrastrukturalnych (w tym na rosyjskim Dalekim Wschodzie) i transferu technologii, to jednak ich spełnienie na razie nie wydaje się możliwe. Środki na zagraniczne inwestycje infrastrukturalne zostały w ostatnim roku mocno ograniczone. Co więcej, w wywiadzie udzielonym rosyjskim mediom Li przyznał, że w obecnej sytuacji międzynarodowej Chinom będzie trudno utrzymać tempo wzrostu gospodarczego na poziomie 6% lub więcej. Jednak przyczyny spowolnienia gospodarczego są bardziej złożone i niekoniecznie zależne od wojny handlowej z USA; wśród nich wymienia się słabości strukturalne chińskiej gospodarki, przede wszystkim błędną politykę kredytową, rosnące zadłużenie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw oraz odpływ kapitału. Przy okazji wizyty Li rosyjska telewizja wyświetliła, odświeżony i pokolorowany, sześcioodcinkowy film dokumentujący „Odrodzenie Chin” w 1949 roku.

25 września: otwarcie międzynarodowego lotniska Daxing w Pekinie. Port lotniczy w kształcie siedmioramiennej gwiazdy, został zbudowany w ciągu 5 lat za sumę 80 mld RMB (11 mld USD) i ma być istotnym impulsem dla rozwoju ruchu lotniczego w Chinach. Rejsy między Lotniskiem Chopina w Warszawie a Daxing zostaną uruchomione 28 października z częstotliwością czterech połączeń w tygodniu.

30 września: nagroda Rady Europy dla Ilhama Tohtiego. Nagroda Praw Człowieka im. Vaclava Havla została przyznana ujgurskiemu intelektualistcie i profesorowi ekonomii, który od 2014 roku odbywa w Chinach karę dożywocia za „podżeganie do obalenia państwa”. Znany z umiarkowanej postawy jako rzecznik dialogu ujgursko-hanowskiego Tohti został uhonorowany ex aequo z bałkańską Inicjatywą Młodzieżowa na rzecz Praw Człowieka. 24 września masowe represje wobec Ujgurów znalazły się na agendzie Rady Bezpieczeństwa ONZ, a ponad 30 członków Zgromadzenia Ogólnego ONZ potępiło Chiny za te działania.

II. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

2 września: polsko-amerykańska deklaracja w sprawie bezpieczeństwa sieci 5G.

Chociaż w sygnowanym przez wiceprezydenta Mike'a Pence'a i premiera Morawieckiego dokumencie, nakreślającym współpracę obu państw w sprawie bezpieczeństwa sieci 5G nie wymienia się nazwy żadnej firmy, która takie zagrożenie stanowi, to jego treść wskazuje jasno na chiński koncern Huawei.

2 września: MSZ Litwy krytycznie o postępowaniu ambasady ChRL w Wilnie.

Szef litewskiej dyplomacji Linas Linkevičius ocenił postępowanie pracowników ambasady chińskiej jako „przekroczenie granicy”, oskarżając ich o organizację wieców poparcia dla ChRL, zakłócających w Wilnie marsz solidarności z protestującymi w Hongkongu. 23 sierpnia setki Litwinów i dziesiątki tysięcy Hongkończyków jednocześnie utworzyli tzw. ludzkich łańcuch, inspirowany formą protestów mieszkańców państw bałtyckich przeciwko władzom komunistycznym i Związkowi Radzieckiemu w 1989 roku. Ambasador ChRL na Litiwie Shen Zhifei otrzymał od litewskiego MSZ notę podkreślającą, że działania personelu ambasady chińskiej naruszają demokratyczne swobody zawarte w konstytucji Litwy oraz zakłócają publiczny porządek i jako takie nie będą akceptowane i tolerowane. W sprzeciw włączył się również mer Wilna Remigijus Šimašius grożąc, że nie wyda pozwolenia na organizację przez ambasadę ChRL obchodów 70-lecia ChRL na ulicach litewskiej stolicy. We wrześniu do incydentu z udziałem Chińczyków doszło również w Warszawie.

9 września: otwarcie Szanghajsko-Warszawskiego Laboratorium Sztucznej Inteligencji na Politechnice Warszawskiej (PW). Powstała na Wydziale Elektroniki i Technik Informatycznych PW jednostka będzie prowadziła badania nad rozwojem algorytmów sztucznej inteligencji oraz zastosowaniem ich do analizy danych. Jak informuje strona PW, projekt jest realizowany w ramach Inicjatywy Pasa i Szlaku i został powołany na podstawie podpisanego w lutym br. listu intencyjnego między Shanghai Science & Technology Innovation Resources Data Center i Instytutem Informatyki Politechniki Warszawskiej. Ponadto 23 września, we współpracy z Beijing Jiaotong University otwarto Instytut Konfucjusza. To szósta placówka tego typu w Polsce po Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, Politechnice Opolskiej, Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytecie Wrocławskim i Uniwersytecie Gdańskim.

9 września: węgierski minister finansów Mihály Varga nt. współpracy z Chinami.

Jak poinformował minister, Węgry są bliskie zakończenia negocjacji w sprawie chińskiego kredytu na budowę kolei Budapeszt-Belgrad; prowadzone są również rozmowy w sprawie otwarcia na Węgrzech przedstawicielstwa Industrial and Commercial Bank of China (ICBC).

10 września: relacje czesko-chińskie coraz bardziej napięte. Nowo mianowany minister kultury Lubomir Zaorálek zakomunikował w rozmowie z chińskim ambasadorem w Pradze Zhang Jianmingiem, że jeśli Pekin nie zmieni postawy, współpraca kulturalna zostanie całkowicie wstrzymana. Minister kultury odniósł się tym samym do odwołania przez ministerstwo kultury ChRL tournée praskich filharmoników (PKF) po Chinach, w ramach retorsji za postawę burmistrza Pragi Zdenka Hřiba, który dąży do wyłączenia zapisów o polityce „jednych Chin” z umowy o partnerstwie miast między Pragą i Pekinem, zawartej w 2016 roku przez poprzednią burmistrz Adrianę Krnáčovou. Ambasador Zhang odrzuca polityczne konotacje, sugerując, że to PFK sama wniosła u strony chińskiej o przesunięcie tournée. Rzecznik PFK jednoznacznie zaprzeczył tym twierdzeniom, tłumacząc, że tournée nie udało się, ponieważ Chińczycy nie wydali stosownych zezwoleń. Do spotkania z ambasadorem Zaorálek odniósł się ponownie w wywiadzie telewizyjnym, w ostrych słowach krytykując postawę Zhanga: „Nie rozumie swojej funkcji dyplomatycznej, uprawiając tu politykę. Gdy powtarzał te nonsensowne stwierdzenia, trzasnąłem drzwiami. Z tym człowiekiem nie ma o czym rozmawiać”.

11 września: w Polsce powstanie jedna z największych elektrowni solarnych w Europie. Projekt ogłoszony wspólnie przez polski fundusz inwestycyjny NeoInvestments (Spółka Energia Przykona) i China Sinology Electric Engineering (CSEE) zakłada budowę elektrowni solarnej o mocy 600 MW do 2021 r. To jedna z największych elektrowni fotowoltaicznych w Europie. Realizację projektu wspiera również Polska Agencja Inwestycji i Handlu (zob. komentarz).

11 września: chińsko-serbska współpraca wojskowa. Zgodnie z ustaleniami podjętymi przez ministra obrony Aleksandar Vulina z chińską delegacją, w ciągu kilku miesięcy Chiny dostarczą Serbii drony wojskowe; prawdopodobnie 9 egzemplarzy maszyn Chengdu Pterodactyl (Wing Loong). Będzie to pierwsza sprzedaż dronów wojskowych zawarta między Chinami i państwem europejskim.

11 września: umowa między CRRC Zhuzhou Locomotive i Rail Cargo Hungaria. Zgodnie z podpisanym w Budapeszcie porozumieniem, chiński producent przekaze w leasing lokomotywy węgierskiemu operatorowi Rail Cargo Hungaria (spółki-córki Rail Cargo Austria). Ponieważ pojazdy mają spełniać wymogi certyfikacyjne siedmiu państw: Węgier, Bułgarii, Rumunii, Macedonii, Serbii i Grecji, będą mogły służyć do obsługi cargo kolejowego między portem w Pireusie i głównym centrum logistycznym w Budapeszcie. Obecny na ceremonii podpisania umowy ambasador ChRL na Węgrzech Duan Jielong wyraził nadzieję, że CRRC Zhuzhou Locomotive wykorzystując zalety własnej technologii i sprzętu pomoże w zwiększaniu konwergencji między Pasem i Szlakiem i węgierską strategią „otwarcia się na Wschód”.

12 września: chiński Yifan inwestuje w polski Bioton. Firma Yifan Pharmaceutical Co., Ltd planuje przejąć udziały w polskim producencie ludzkiej insuliny rekombinowanej Bioton S.A. Obecnie zakłada się kupno 31,7% udziałów za 716 mln RMB (99,7 mln USD). Warto podkreślić, że Yifan chce ulokować produkcję w Polsce; z podobnym zamiarem noszą się również takie chińskie firmy jak Bafang (rowery elektryczne), Capchem czy Guotai Huarong (elektrolity i pasty do baterii elektrycznych). Zdaniem Łukasza Sarka inwestycje potwierdzają, że Polska może być atrakcyjnym celem dla chińskich firm prywatnych szukających bazy produkcyjnej w Europie.

16 września: Forum Współpracy Ekonomiczno-Handlowej Chiny (Shaanxi) – Węgry w Budapeszcie. W spotkaniu wzięli udział Przewodniczący Ludowej Politycznej Rady Konsultatywnej Prowincji Shaanxi Han Yong, ambasador Duan Jielong, zarządzający komitatu Csongrád Béla Kakas, przedstawiciele węgierskiego ministerstwa handlu oraz przedsiębiorcy z obu państw. Prowincję Shannxi i komitat Csongrád od 1995 roku łączy umowa o relacjach partnerskich.

18 września: kolej Chiny-Europa przez Kaliningrad. Rosyjski operator kolejowy Transcontainer uruchomił nowe połączenie cargo z Yantai (prow. Szantung) przez Mongolię, Rosję, Łotwę, Litwę, Kaliningrad, Polskę i Niemcy (Hamburg). Pierwsze połączenie między Chinami i Europą (Chengdu-Łódź) przez Kaliningrad otwarto dwa lata temu.

18 września: chińskie patrole policji na ulicach serbskich miast. Minister spraw wewnętrznych Nebojsa Stefanovic i ambasador ChRL w Serbii Chen Bo uzasadnili uruchomienie serbsko-chińskich patroli przede wszystkim napływem chińskich turystów po rozluźnieniu reżimu wizowego w 2017 roku. Ich celem jest również nadzór nad rosnącą liczbą chińskich robotników na terenie Serbii. Z tego powodu patrole oprócz głównych atrakcji turystycznych w Belgradzie, lotnisku Nikola Tesli oraz Bloku 70 (chińskiego bazaru) będą także pełnić służbę w Nowym Sadzie i Smederewie.

19 września: przedstawiciel Huawei nt. polsko-amerykańskiej deklaracji w sprawie 5G. Austin Zhang, dyrektor ds. komunikacji oddziału Huawei na Europę Środkowo-Wschodnią i Regionu Nordyckiego, ocenił na konferencji w Wiedniu, że motywem działań Stanów Zjednoczonych nie jest cyberbezpieczeństwo a wykluczenie chińskiego koncernu z rynku. Zdaniem Zhanga, chociaż Huawei nie uczestniczy w budowie sieci 5G w USA to jej koszty są trzykrotnie wyższe niż w Europie, a amerykańska sieć nie jest bezpieczniejsza od europejskiej.

20 września: wspólne stanowisko USA i Rumunii w sprawie 5G. W oświadczeniu podpisanym przez Donalda Trumpa i prezydenta Rumuni Klausu Iohannisa w Waszyngtonie, oba państwa zobowiązały się, że „będą unikać ryzyka dla

bezpieczeństwa towarzyszącemu chińskim inwestycjom w sieci telekomunikacyjnej 5G”.

21-24 września: Polska krajem partnerskim 16. targów China-ASEAN Expo (CAEXPO) w Nanningu. Aby poszerzyć formułę wydarzenia, od 2014 roku organizatorzy zapraszają również przedstawicieli spoza Chin i państw ASEAN. Równoległe do EXPO odbył się także Szczyt Biznesu i Inwestycji China-ASEAN. Do udziału w tegorocznej edycji obu wydarzeń Polska została zaproszona jako jedyne państwo z Europy w roli „kraj partnerskiego”. W tym roku głównymi dziedzinami promowanymi w ramach targów były inwestycje, handel i nowe technologie, w tym 5G. Polskie władze reprezentował sekretarz stanu w ministerstwie przedsiębiorczości i technologii Marcin Ociepa, który rozmawiał m.in. z wicepremierem i członkiem SK KC KPCh Han Zhengiem, wiceministrem handlu Yu Jianhua i gubernatorem regionu autonomicznego Guangxi Zhuang Chen Wu (gospodarza szczytu). Zdaniem wiceministra, Polska może odgrywać rolę pomostu między USA i Chinami. Z kolei stosunkowo niewielka obecność polskich przedsiębiorstw w Chinach niekoniecznie wynika z ich słabej konkurencyjności, ale braku otwartości tamtejszego rynku. Szanse dla polskich producentów minister Ociepa upatruje przede wszystkim w branży meblarskiej, jubilerskiej (bursztyn), wyrobach medycznych oraz „rozwiązaniami w dziedzinie IT”. W CAEXPO wzięło udział 20 polskich przedsiębiorstw oraz delegacja Krajowej Izby Gospodarczej.

21 września: przedstawiciele Najwyższego Sądu Ludowego (NSL) ChRL z wizytą w Serbii. Z delegacją pod kierownictwem przewodniczącego NSL Zhou Qiana spotkała się premier Ana Brnabic, która oświadczyła, że „Serbia docenia rolę Chin w przestrzeganiu i obronie prawa międzynarodowego”. W czasie wizyty podpisano protokół ustaleń między NSL i Najwyższym Sądem Kasacyjnym Serbii, który ma się przyczynić do poprawy współpracy obu państw w obrębie wymiaru sprawiedliwości, informatyzacji sądów, zarządzania sądami i szkolenia sędziów.

21 września: obchody 70-lecia ChRL w Belgradzie. W uroczystej gali wzięli udział prezydent Aleksandar Vučić, premier Ana Brnabic, członkowie serbskiego rządu oraz ambasador ChRL w Serbii Chen Bo. Prezydent stwierdził w przemówieniu, że „Serbia jest najbardziej zaufanym partnerem Chin”, że „wielu oskarża Serbię o stanie się największym przyjacielem Chin w Europie, ale te oskarżenia są dla nas pochwałą, ponieważ planujemy pozostać nim [przyjacielem] w przyszłości”. Vučić powiedział również, że Serbia jest dzisiaj zarówno obiektem pochwał, jak i krytyki ze strony społeczności międzynarodowej, ale jest z pewnością rozpoznawana za jej przyjaźń z Chinami. „Jesteśmy z tego dumni, podobnie jak z naszej europejskiej ścieżki, naszej przyjaźni z Rosją i wieloma innymi państwami na świecie” – dodał prezydent. Przypomniał również o wdzięczności za „heroiczny gest” pracowników chińskiej ambasady, którzy pozostali w Serbii pomimo nalotów NATO oraz wsparcie Chin dla integralności terytorialnej Serbii i rozwiązania problemu Kosowa.

23 września: PKP Cargo obejmie udziały w Hatransie? Zarząd PKP Cargo, dążąc do umocnienia swojej pozycji na rynku przewozów Europa-Azja, rozpoczął rozmowy w sprawie nabycia udziałów w łódzkiej firmie, która od 2013 roku organizuje połączenia kolejowe między Łodzią i Chinami.

24 września: współpraca Chin i Węgier na forum ONZ. Jak poinformował szef węgierskiej dyplomacji Péter Szijjártó, oba państwa porozumiały się, że Chiny zagłosują za członkostwem Węgier w Radzie Wykonawczej UNESCO w zamian za wsparcie Węgier dla starań Chin o miejsce w Radzie Praw Człowieka ONZ.

III. WIADOMOŚCI SYCZUAŃSKIE

2-3 września: delegacja japońskiej Partii Liberalno-Demokratycznej z wizytą w Syczuanie. Na zaproszenie Wydziału Łączności Międzynarodowej (WŁM) KPCh Syczuan odwiedziło 15 członków frakcji Shisuikai pod kierownictwem Ito Tadahiko. Japońskich polityków przyjął wiceszef KPCh i gubernator Syczuanu Yin Li, wyrażając nadzieję, że Shisuikai będzie wywierać większy wpływ na rozwój relacji lokalnych (wizyt wysokiego szczebla) między Japonią i Syczuanem, pogłębiać współpracę międzyludzką i gospodarczo-handlową oraz promować rozwój przyjaźni między Chińczykami i Japończykami. Ito Tadahiko powiedział, że satsuikai jest gotowa kontynuować wysiłki na rzecz dalszej poprawy i rozwoju stosunków japońsko-chińskich oraz zachęcać przedsiębiorców do inwestowania w Syczuanie. W spotkaniach z delegacją PL-D wzięli również udział wicegubernator Li Yunze, sekretarz rządu prowincji Zhang Wei oraz dyrektor wydziału ds. zagranicznych prowincji Cui Zhiwei.

6-7 września: Dni Nauki Polskiej w Chongqing z udziałem łódzkich naukowców. W Muzeum Nauki i Techniki w Chongqing pokazy i eksperymenty skierowane dla najmłodszych poprowadzili pracownicy łódzkiego Centrum Nauki i Techniki EC1 Łódź dr Tomasz A.J. Banyś oraz dr Paweł Barczyński. W wydarzeniu udział wzięli m.in. konsul RP w Chengdu Katarzyna Wilkowiecka, dyrektor biura konsularnego wydziału ds. zagranicznych miasta Chongqing Fan Qing oraz sekretarz KPCh Muzeum Nauki i Techniki Gao Jun.

11 września: przedstawiciele władz Syczuanu z wizytą w Hiroszynie. Głównym celem wizyty delegacji pod kierownictwem wicegubernatora Li Yunze była 35. rocznica nawiązania relacji partnerskich z prefekturą Hiroszima. Li podsumował dorobek dwustronnej współpracy w obszarze gospodarki, edukacji, kultury i ochrony środowiska oraz przypomniał, że wyraził wdzięczność władzom i mieszkańcom Hiroszimy za wsparcie udzielone Syczuanowi po trzęsieniu ziemi. Gospodarze

spotkania podkreślili fakt, że również mniejsze miasta wchodzące w skład prefektury nawiązały umowy partnerskie ze swoimi odpowiednikami w Syczuanie. Zwrócono również uwagę, że korzystne dla intensyfikacji współpracy dwustronnej było otwarcie biura przedstawicielskiego Hiroszimy w Chengdu w 2012 roku.

19 września: król Kambodży Norodom Sihamoni z wizytą w Syczuanie. Z monarchą spotkał się sekretarz KPCh Komitetu Prowincji Syczuan Peng Qihua oraz wicesekretarz Deng Xiaogang. Gospodarz spotkania oznajmił, że długoletnia przyjaźń między Chinami i Kambodżą nawiązana przez starsze pokolenie przywódców zakorzeniła się głęboko w sercach ludzi, a w ostatnich latach dzięki wspólnym działaniom Xi Jinpinga i Siahamoniego wszechstronne partnerstwo strategiczne obu państw rozwinęło się, stwarzając perspektywy dla Syczuanu. Sekretarz Peng stwierdził również, że Kambodża jako ważny członek ASEAN, jest istotnym parterem prowincji w rozwijaniu Inicjatywy Pasa i Szlaku w kierunku południowym.

IV. WIADOMOŚCI Z GUANGDONGU

29 sierpnia-1 września: przedstawiciele Indyjskiej Partii Ludowej (BJP) z wizytą w Guangdongu. Delegacja piętnastu indyjskich parlamentarzystów z BJP pod kierownictwem sekretarza generalnego partii Aruna Singha spotkała się z członkiem Komitetu Stałego KPCh Prowincji Guangdong Ye Haoqinem. Ye wyraził nadzieję, że relacje partyjne między KPCh i BJP będą się dalej wzmacniać, a współpraca między Guangdongem i Indiami w dziedzinie gospodarki, handlu, inwestycji, turystyki oraz nauki i technologii będzie stale się poszerzać (zob. komentarz).

2 września: promocja Litwy w Kantonie. Z inicjatywy ambasady Litwy w ChRL w Kantonie odbyło się wydarzenie pod hasłem „Litwa wita Was”. W spotkaniu promocyjnym wzięła udział wiceminister gospodarki i innowacji Jekaterina Rojaka oraz Gao Yuyue, zastępca sekretarza rządu miasta i Yang Changping, wiceinspektor wydziału ds. zagranicznych Kantonu.

11 września: delegacja wietnamskiej prowincji Lạng Sơn z wizytą w Kantonie. Z członkiem Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Wietnamu (KPW) i sekretarzem KPW w Lang So'n Lam Thi Phuong Thanhem spotkał się sekretarz KPCh w Kantonie Zhang Shoufu. Rozmawiano o współpracy gospodarczej i handlowej, inwestycyjnej, rolniczej oraz innowacjach.

17-26 września: przedstawiciele władz miejskich Kantonu z wizytą we Włoszech, Francji i na Słowacji. Europejskie tournée pod kierownictwem wiceinspektora biura ds. zagranicznych Tu Hongzhe odbyło się w ramach przygotowań do 40. rocznicy rozpoczęcia przez Kanton nawiązywania relacji z zagranicznymi partnerami w

oparciu o formułę „miast siostrzanych”. Wizyta we Włoszech objęła rozmowy z władzami miejskimi Turynu (kultura, turystyka i ochrona zdrowia) i Rzymu (sprawy sanitarne, zarządzanie ruchem, kultura) oraz spotkania na Politechnice Turyńskiej oraz w ambasadzie ChRL i włoskim Instytucie Pasa i Szlaku. Rozmowy z władzami Bratysławy odbyły się w ramach przygotowań do podpisania umowy o partnerstwie miast; delegacja odwiedziła również chińską ambasadę oraz Słowacko-Chińską Izbę Biznesu. Wizyta w Lyonie rozpoczęła się od udziału w 3. Forum Francja-Chiny, na którym Kanton podzielił się doświadczeniami w zapobieganiu i leczeniu wirusa HIV. Ponadto delegacja spotkała się również z wiceprezydentem Lyonu Alainem Galliano i odwiedziła chińskie Stowarzyszenie Chińczyków Zamorskich Regionu Owernia-Rodan-Alpy.

23-25 września: delegacja władz Kantonu na Medtech Conference w Bostonie. Wicedyrektor wydziału ds. nadzoru rynku mówiła na konferencji o systemie ochrony zdrowotnej w Kantonie, przemyśle medycznym oraz działaniach władz miejskich na rzecz ochrony własności intelektualnej w tym zakresie.

KOMENTARZ

1. Wycofanie się władz Hongkongu (Pekinu) z ustawy ekstradycyjnej nie zwiastuje dalszych ustępstw wobec protestujących, domagających się ponadto niezależnego śledztwa brutalnych działań policji, zaprzestania określania protestów jako „zamieszek”, bezwarunkowego zwolnienia i wycofania zarzutów wobec wszystkich aresztowanych protestujących, powołania niezależnej komisji do wyjaśnienia działań policji oraz wprowadzenia w pełni wolnych i powszechnych wyborów. Innymi słowy reakcja ze strony Carrie Lam przyszła o wiele za późno. Jak pokazują badania opinii publicznej od maja br. nastąpił ogromny spadek zaufania Hongkończyków wobec działań policji i władz. Kolejne ustępstwa wykluczył dziennik reprezentujący linię KPCh „Global Times”, pisząc, że radykałowie nie powinni mieć złudzeń, że zdobywają przewagę na gruncie zasady „jedno państwa, dwa systemy”, która reguluje suwerenność Hongkongu i Chin. W ten sposób Pekin może szukać uzasadnienia do bardziej zdecydowanych działań siłowych, jeśli protesty będą się utrzymywać. Nie można również wykluczyć, że władze w Pekinie grają na przeczekanie i naturalne „wypalenie się” protestów.

2. W Europie Środkowo-Wschodniej rysują się wyraźne różnice w sprawie współpracy z Chinami i Stanami Zjednoczonymi, w której na zajmowanie pozycji pośredniej jest coraz mniej miejsca. Czerwoną linię wyznacza przede wszystkim stanowisko wobec koncernu Huawei. We wrześniu Stany Zjednoczone opublikowały wspólną deklarację (z Polską) i oświadczenie (z Rumunią), które wskazują, że chińska firma zostanie ze względów bezpieczeństwa wykluczona z

przetargów na budowę sieci 5G w tych krajach. Z drugiej strony, do zacieśniania wielopłaszczyznowych relacji z Chinami, w tym z Huawei dążą Węgry, a zwłaszcza Serbia, której współpraca z Chinami wkroczyła w sferę obronności i bezpieczeństwa. Postawa Węgier – jako członka NATO – stawia pod znakiem zapytania realność wcześniejszych gróźb administracji amerykańskiej, zapowiadającej ograniczenie pomocy wywiadowczej, choć jak zapowiedział przed kilkoma dniami doradca prezydenta Trumpa ds. Chin generał Robert Spalding obecnie w Waszyngtonie następuje „przeklasyfikowanie sojuszników w oparciu o to, jakie zajmują stanowisko w starciu z Chinami”. Spalding przyznaje jednocześnie, że USA nie mają na razie technologicznej i cenowej alternatywy wobec oferty 5G chińskiego koncernu (przynajmniej w zastosowaniu cywilnym). Co więcej – mówi generał – Polska ma w tej sprawie o wiele mniej do stracenia pod względem gospodarczym niż Niemcy i Francja, których gospodarki i kapitał są ściślej powiązane z Chinami. Z kolei odnosząc się do warszawskiej deklaracji nt. 5G ambasador ChRL Liu Guangyuan stawia – jak na dyplomatę – sprawę jasno: „Mamy nadzieję, że strona polska nie zostanie skuszona propozycjami Stanów Zjednoczonych, a potem przez nie wykorzystana”. Dlatego należy wnioskować, że znajdująca się na linii uskoku interesów strategicznych obu mocarstw Polska, mogłaby w tej rywalizacji zająć pozycję licytującego a nie licytowanego.

3. Podobnie jak w ubiegłym miesiącu (zob. MONITOR), w kontekście aktywności zagranicznej Kantonu zwraca wykorzystywanie przez KPCh relacji międzypartyjnych w polityce państwa. Po sierpniowej wizycie delegacji młodzieżówek hiszpańskich partii politycznych, na początku września stolicę Guangdongu odwiedzili przedstawiciele Indyjskiej Partii Ludowej (BJP). Łącznie tygodniowa wizyta delegacji BJP w Chinach miała na celu budowanie relacji międzypartyjnych przed zapowiadany na październik nieformalnym szczytem Narendra Modi-Xi Jinping w Indiach. To pierwszy przypadek w historii nawiązania przez BJP dialogu strukturalnego z zagraniczną partią.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

